

Yakıp sigaranla ipek halıyı, söz olur, kabahat olur, çekinme dök içindekini, belki seni anlayan bulunur, belki sen söylersin *hep beklediğimiz cevabı*.

İnsanlarla münâsebetimin fazla olması bende bir yılgınlık yaratıyor. Fazla konuşan bir insan değilim. Ancak konuştuğumda kendimi açıklamak zorunda kalmak daha da yoruyor. İki lafın birini yeni kelimelerle aktar, ki karşındaki anlamadığını anlasın.

Dinlemeyi bilmeyen insanı dinlemeye gerek yok, çünkü o cahildir.

Bayandan temiz dünya, bırakıp, silmeyip yazdıklarımı, ne çıkacak diye merak ettiğimde dönüp durduğum o dehliz, insanın bilinç altının çok yaratıcı olduğunu iddia edenlerin pek de doğru olmadığını, mesela benim bu *pek de, pek de, pek de*'lerimin aslında ve tabii (*aslında, aslında, aslında*'larımın da) oradan neşet ettiğini, bilincimin üstünün altının hepsinin pek sıkıcı ve sığ olduğunu sanıyorum. Cümle kurmayı beceremez, bıraksan, başı kıcı oynayan birtakım lafları dizer, sonra bakar nedir, hangisidir, ne anlama gelir, buyur sen düzelt okur diye.

Asıl evimde artık bir kitaplık yok. Birkaç gün için kitaplığımın olduğu eve geldim. Bir zamanlar okuduğum kitaplara bakıyorum, elime alıp tartıyorum, açıp yeniden okuyorum. Hayatın genelde iyi gittiğini bilen insanın bile melankolik bir bakışla geçmişi incelemesine ne denir? Bu sadece bir nostalji değil. Nostalji kelimesi bana balkondan halı çırpın bir kadını hatırlatıyor. Bilinç altımın devreye girmesi, bilincimin üstünü de soyup dımdızlak kalması... Evet, nostalji değil bu, *sadece* nostalji değil, belki biraz katılmıştır. Ama ben sanırım var olmaktan yorgun düştüm ve sadece bir hayal olan hayatı, varlığın ve bilginin çetin kanunlarına ihtiyaç duymayan hayatı özlüyorum.

Namazı kılmam gerek, geciktirerek kılmak hoşuma gitmiyor. Ezan okunduğunda neşeyle kalkıp namaz kılabilen bir insan olmak isterdim, zil çaldığında neşeyle derse başlayan bir insan olmak da isterdim, uykum geldiğinde uyumak da hoş olurdu, yemek yerken iyi çiğnemek ve tatlı yerken kontrolümü kaybetmemek. Aslında *varlığın yükü* falan diyerek ulvi bir havaya soktuğum bütün bunların birikmiş bakiyesi, namazı geciktirmenin, aldığım kitabı okumayışımın, bahçedeki otları biçmeyişiimin, ağaçların benden ilgi ve su beklemesinin, çatlayan duvarların onarılmasının, annemin verdiği kararların eleştirilmesinin ve düzeltilmesinin, bana arada soru soranların hepsinin cevaplanmasının ve dünyanın sevk ve idaresinin yorgunluğu. Bir ahiret yorgunluğu.

Ölmeden önce nefsinizi hesaba çekiniz diyen peygamberin de böyle bir yorgunlukla baş başa olduğu ve sevdiği üç şeyin *namaz, güzel koku ve kadının* bunlardan kaçış olduğunu sanıyorum. Vahiy almak, ki inansalar bi dert, inanmasalar ayrı dert, insanlara önderlik etmek, savaşmak, nereye olduğunu bilmediği bir kaderi yaşamak... Ben Allah'ın peygamberinde yalnız ve sadece Allah'la dost bir insan gördüm. Ona inanmış olmamın sebebi de, yeryüzünün bu en etkili insanının bilincinin altı, üstü veya yanıyla bu yaptıklarını yapamayacağını, basit bir hesap, bir kurgu veya şans eseri o kitabın yazılamayacağını, peygamberin de kaçacak yeri olduğuna inansa peygamberlik yapmayacağını düşünmemdi. Bir mağarada, insanların arasından çekilmiş ve sadece *en yüce dostunun* lezzetiyle meşgulken beliriveren melek, sonra üç yıl görünmeyişi ve bu arada intihar etmeyi bile düşünen bir adam... Öyle olmaktan

hep korktum. Kendisinin de aldığı vahyin *bilimsel* bir değerlendirmesini yapacak gücü olduğunu sanmıyorum. Arının bal yapması ama onu izah edemeyişi gibi, zor vazifeyi yapan ve bunun ne zaman ne getireceğini bilmeyen biri.

Vahyin hakikatine iman etmemdeki vesile büyük ölçüde peygamberliğin pek de arzulanan bir dünyevi getirisi olmayan ve ötelere ötesinden bir destek olmadan başarısızlığa mahkûm bir *meslek* olması. Ondan önce de, ondan sonra da peygamberler vardı denecek. Ancak onların hiçbirinin onun yaptığını, ölümünden on sene sonra iki süper güçten birini fethedip, kırk sene sonra diğerinin başşehrini kuşatacak, yüz sene sonra Tours'a (Paris'in yüz elli kilometre yakınındaki Tours'a) kadar ilerleyecek... Kitap zamanının en akil adamlarından avamına kadar on dört asırdır yeniden ve yeniden okunacak, ezberlenecek, yorumlanacak, incelenecek... Sözleri ve davranışları hâlâ milyonların hayatına yön verecek... Yani bunların hepsini, kendinde toplayan insan kadar büyük olmayışlarıyla cevap vereceğim.

Söylediğimin argumentum ad populum olduğunu iddia etmek mümkün: *Muhammed neden peygamberdir?* Çünkü yüzyıllardır milyonlar buna inanır. *Neden yüzyıllardır ona inanıyorlar?* Çünkü Muhammed bir peygamberdir. Ancak dini (ve derin ahlâki) konularda hemen hiçbir zaman başından sonuna mantıksal konuşmak mümkün değildir. Zaten iş mantığa kalsa, herhangi bir insanın peygamberliği de, kâinatı yaratan bir yaratıcının bu kadar küçük bir gezegenle meşgûliyeti de, o yaratıcının varlığı da pek mantıklı değildir.

Varlığın kendisi mantıklı değildir her şeyden önce. *Neden varlık?* sorusunun mantıken bir cevabı yoktur. Bir yerde varlığın zaten var olduğu için var olması gerektiği gibi düşünceler sergilemek gerekir ve orası mantığın susmak zorunda kaldığı yerdir. Vahiyle ilgili konuşurken de böyle bir mantıksızlıktan öteye gidemezsiniz. Dini hemen hiçbir sorunun nihâyetinde mantığa varmayacağı açıktır. Çünkü zaten bu tuhaf dünyanın kendisi mantıksız, varlığın mâhiyeti anlamsızdır.

Denk düşmelerle, insanın kendinde gördüğünü etrafında da görmesiyle, *inâyetle*, ufak sebeplerle insan iman eder. Gerçekte imanın sebebi de, inkârın sebebi de ufak meselelerdir. Çünkü biz ufak insanlarız, ufak işler peşinden koşuyor, ufak işlerimize destek arıyoruz. Delil olarak da ufak şeyler yetiyor, en azından bana yetiyor. O sebeple büyük meseleleri dert etmekteki amaçlar da ufak: Tanrı'nın *hakikat arayışına* ket vurduğu için orada durmasını istemiyorum. İndirdiği kuralların önüne çıkmasını, beni doğru veya yanlış diye yargılamasını istemiyorum. Görüyorum ki ölenlerin başına bir şey gelmiyor, çürüyüp yok oluyor hepsi. Görüyorum ki hayatın tadını çıkarmak varken bu meselelerle uğraşmak anlamsız. *Ben aslında nasıl yaşamam gerektiğini biliyorum*, bana bunu anlatacak Tanrı'ya veya başka birine ihtiyacım yok... İnkârın asıl sebebinin buna benzer itirazlar olduğunu düşünüyorum. İmanınki de benzer, ufak bir mucize, duanın kabulü, anlamsızlığın açıklayamadığı hâdiseler... Bunları anlatmayı sevmem ama hayatımda çok var ve ben bu sebeple peygamberimin *en yüce dostuyla* dost olmayı diğer dostluklara tercih etmeye çalışan bir insan oldum. Gökyüzünü seyredip *ah yıldızlar, sizin sahibinizi tanıyorum* demenin verdiği his, belki ucuzundan bir delilik. Ancak bunu, benim kafamın içini,

sırların sırrını, ruhun aksamını, oluşun hakikatini bilmeyenin, benim bildiğimin ötesinde bilmeyenin bu deliliğini nasıl ispat edeceğini de bilmiyorum. Sahip olduğumdan daha fazlasını vermesi ve o yıldızların sahibinin kim olduğunu öğretmesi gerek.

Yani başka bir peygamber olması.

Sartre *nasıl yaşamak gerektiği dışında her şey çözülmüştür* derken aynı problemle karşı karşıyaydı. Ufak meseleler gerçekte en önemli meseleler, hayatı idare eden meselelerdir. Konuşulmayışları, çok defa herkesin aynı sâiklerle hareket etmesinden ve bunların üzerinde durmayı kendine yediremeyişinden. Aslında bir harfi telaffuzuna gıcık olduğun ve geçen gün sinemada uyuduğu için artık seni sevmediğine kanaat getirdiğin sevgilinden ayrılırken başka sebepler uydurman gerektiği gibi, asıl derdimiz hayatımızı nasıl yaşayacağımız olduğu hâlde, buna büyük kulplar takmaya çalışıyoruz.

Tanrı'nın varlığı-yokluğu, önümdeki yemeğin varlığı-yokluğu kadar beni ilgilendiren bir mesele değil. Soyut olarak düşünüldüğünde kimse için gerçekte önemli değil. Önemli olan Tanrı adına konuşmanın ne kadar *gerçek* olduğu, o yemeği yemek veya yememek için kurallar koymanın ne kadar hakikat olduğu ve o yemeğin nasıl yeneceği. Tanrı meselesi ufak problemlerin insan aklının devasa aynasında yansıması. Ancak bu meselenin özündeki ufaklığın kavgası, Tanrı kavgasına her zaman yansıyor. Çözümün bulunamayışı da, anahtarın kendi mahallemizde düştüğü hâlde, hep başka şehirlerde, başka ülkelerde aranması.

Kendini bilen Rabbini bildi diyen peygamberin anlatmaya çalıştığı, kendinin Rabbin olduğu değil, Allah'ın kendi mahallemizde, ufak meselelerde aranması gerektiği olabilir. Allah'ın zatını, onun kâinatı neden ve nasıl yarattığı, veya tüm bu dünyanın onun hikmetinde nerede olduğu, bu dünya varken yıldızlara, yıldızlar varken bu dünyaya ne gerek olduğu gibi meseleler ise nasıl yaşamayı bildiğimiz zaman yoldaki işaretler, bilmediğimiz zaman sadece anlamsız engeller oluyor.

Bu yazı bi garip oldu. Yukarıda kılmaya üşendiğimi anlattığım namazı ve sonrakini kıldım ama birazdan diğerinin vakti girecek ve ben hâlâ üşeniyorum.